

Oktober 2003

Rapport:

Hebben Brusselse maatschappelijke non-profit organisaties behoefte aan een wetenschapswinkel?

Door:

Edith Donders
Departement R&D
Vrije Universiteit Brussel

In opdracht van:

Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

INHOUDSTAFEL

Inleiding	3
1. Behoeftte aan wetenschapswinkels in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?	4
1.1. Data	4
1.2. Verwerking.....	5
1.2.1. Hoeveel van de geënquêteerde organisaties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) kampt met maatschappelijke vragen en/of problemen?	5
1.2.2. Waarover gaan de vragen en/of problemen?	5
1.2.3. Welke initiatieven werden al genomen om de vragen en/of problemen op te lossen?	7
1.2.4. Welke initiatieven wil men nog nemen om de vragen en/of problemen op te lossen?	8
1.2.5. Initiatieven die te maken hebben met onderzoek	9
1.2.6. Waarom heeft men dergelijke vormen van onderzoek nog niet uitgevoerd?	10
1.2.7. Wanneer moet het onderzoek afgerond zijn?	11
1.2.8. Medewerking.....	12
1.3. Interpretatie en Conclusies	14
2. Behoeftte aan wetenschapswinkels in het Brussels Hoofdstedelijk gewest vergeleken met de behoefte aan wetenschapswinkels in Vlaanderen?	16
3. Ontwikkelingen van het concept ‘Wetenschapswinkel’ binnen en buiten de Europese Unie: factoren die de ontwikkelingen kunnen ondermijnen	18
3.1. Conclusies uit de cases binnen en buiten de Europese Unie	18
3.1.1. Cliënten	18
3.1.2. Wetenschappers.....	18
3.1.3. Hosts.....	19
3.1.4. Personeel	20
3.2. Aanbevelingen voor Brussel	21
3.2.1. Cliënteel	21
3.2.2. Wetenschappers en Host (VUB)	21
3.2.3. Personeel	21
3.2.4. Bibliografie.....	22
Bijlage 1: Nederlandstalige versie van de enquête.....	23
Bijlage 2: Franstalige versie van de enquête	26

Inleiding

In 2002 heeft de Brusselse Minister-President François-Xavier de Donnea, bevoegd voor wetenschappelijk onderzoek, het startschot gegeven voor een studie naar de oprichting van een WetenschapsWinkel in Brussel. De opdracht ging naar de Vrije Universiteit Brussel (VUB). De winkel bevindt zich nu in een proeffase. Het gaat om de eerste tweetalige wetenschapswinkel in België.

De WetenschapsWinkel Brussel heeft tot doel wetenschappelijk onderzoek of advies ter beschikking te stellen van non-profitorganisaties uit de Brusselse regio. De WetenschapsWinkel doet zelf geen onderzoek maar helpt bij de omvorming van een gewone vraag naar een wetenschappelijke onderzoeksvraag. Tevens bemiddelt hij tussen de organisatie (de klant) en de onderzoeker. Zo kan een organisatie gebruik maken van de kennis die op de universiteit aanwezig is. Het onderzoek zelf wordt uitgevoerd door student-onderzoekers aan de universiteit.

De oprichting van de WetenschapsWinkel Brussel steunt op dit behoefteonderzoek, uitgevoerd door de VUB in opdracht van de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er wordt nagegaan of Brusselse maatschappelijke organisaties al dan niet behoefte hebben aan dergelijke wetenschapswinkels. We willen weten of maatschappelijke groeperingen, (maatschappelijke) vragen of problemen hebben waarvoor wetenschappelijk onderzoek mogelijk verhelderende inzichten zou kunnen bieden. En indien dit het geval is, binnen welke domeinen situeren deze problemen zich dan. Dit onderzoek bouwt verder op een gelijkaardig onderzoek voor Vlaanderen dat recent, in het kader van een licentiethesis, werd uitgevoerd.¹

Met dit onderzoek beogen we adviezen te formuleren m.b.t. de operationele setting van een wetenschapswinkel in de Regio Brussel en in het bijzonder aan de VUB, waaraan de winkel verbonden zal worden. We trachten in eerste instantie inzicht te verkrijgen in de behoeften die er inzake wetenschappelijk onderzoek bestaan bij verenigingen en non-profit organisaties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Daarnaast willen we de resultaten van het behoefteonderzoek in Brussel vergelijken met de resultaten van het behoefteonderzoek in Vlaanderen (zie licentiethesis) om op die manier eventuele overeenkomsten en verschillen tussen beide regio's in kaart te brengen. Tenslotte werpen we een blik op wetenschapsontwikkelingen in het buitenland (zowel binnen als buiten de Europese Unie). Op die manier trachten we een beeld te krijgen van de knelpunten die in de opstartfase van wetenschapswinkels elders in de wereld, een belangrijke rol hebben gespeeld en die ook in Brussel van invloed kunnen zijn.

Dit onderzoek moet met andere woorden kunnen leiden tot een wetenschappelijke onderbouwde oprichting van een wetenschapswinkel die zich specifiek richt naar de regio van het Brussels Gewest. De resultaten van dit onderzoek worden gevaloriseerd door middel van een persbericht. Daarnaast zullen de resultaten beschreven worden in een wetenschappelijk artikel.

¹ Zie: DONDERS (E.). *Wetenschapswinkels worden opgestart in Vlaanderen: Hebben Vlaamse non-profit organisaties behoefte aan wetenschapswinkels en garandeert een dergelijke behoefte het welslagen van een wetenschapswinkelconcept?* Licentiaatsverhandeling VUB, 2003, 121 p.

1. Behoeftte aan wetenschapswinkels in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

1.1.Data

Voor dit behoefteonderzoek werden in totaal 2.123 organisaties uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) gecontacteerd, waarvan 1.001 via de post en 1.122 via e-mail. Hiervan hebben er 140 de enquête ingevuld teruggestuurd: 59 organisaties deden dit online, de overige 81 via de post. Dat maakt dat we een responsgraad hebben van om en bij de 6.6%.

De gecontacteerde organisaties zijn allemaal verenigingen waarvan de hoofdzetel gelegen is in het BHG. Dit wil echter niet zeggen dat het werkterrein van de gecontacteerde organisaties zich niet verder kan uitstrekken dan het BHG. Van de organisaties die de enquête ingevuld terugstuurden, zijn:

- 115 van de 140 organisaties (of 82.1%) werkzaam in het BHG
- 21 van de 140 organisaties (of 15%) werkzaam in het Vlaams Gewest
- 7 van de 140 organisaties (of 5%) werkzaam in het Waals Gewest
- 21 van de 140 organisaties (of 15%) werkzaam op Nationaal niveau
- 8 van de 116 organisaties (of 5.7 %) werkzaam op Internationaal niveau

Hierbij merken we op dat een organisatie op meer dan één van de bovengenoemde werkterreinen actief kan zijn. Tellen we het aantal organisaties per werkterrein op, dan bekomen we bijgevolg een resultaat dat boven de 140 ligt.

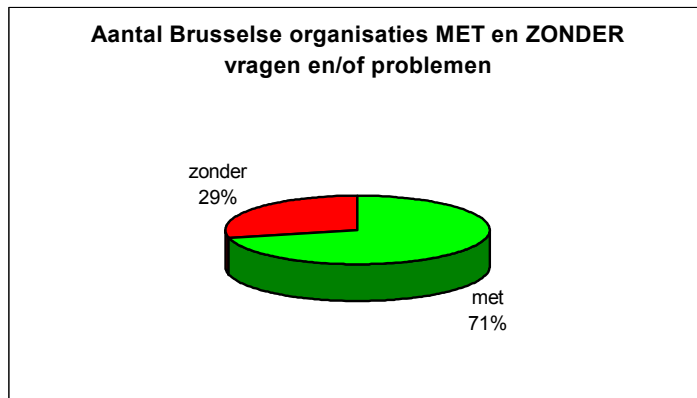
Trachten we de gecontacteerde organisaties te identificeren door ze in te delen in verschillende categorieën, dan onderscheiden we:

- 8 verenigingen voor ouderen
- 7 verenigingen voor gehandicapten
- 8 verenigingen voor etnische minderheden
- 3 patiëntenorganisaties
- 3 sportverenigingen
- 10 cultuurverenigingen
- 3 milieuorganisaties
- 11 buurtverenigingen of wijkorganisaties
- 15 welzijnsinstellingen
- 7 overheidsinstanties
- 14 verenigingen voor jongeren
- 7 vrouwenverenigingen
- 2 vakbonden
- 2 gemeenschapscentra
- 2 opleidingscentra
- 11 kinderdagverblijven
- 2 verenigingen voor begeleid wonen
- 4 verenigingen voor daklozen en
- 51 andere soorten verenigingen

We merken op dat een organisatie onder één of meerdere van bovenstaande categorieën ondergebracht kan worden. Tellen we het aantal organisaties per categorie op, dan bekomen we bijgevolg een resultaat dat boven de 140 ligt.

1.2. Verwerking

1.2.1. Hoeveel van de geënquêteerde organisaties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) kampt met maatschappelijke vragen en/of problemen?

Van de 140 organisaties die de enquête ingevuld terugstuurden, geven 100 organisaties (oftewel 71%) aan dat ze geconfronteerd worden met maatschappelijke vragen en/of problemen die in aanmerking kunnen komen voor behandeling door een wetenschapswinkel.

1.2.2. Waarover gaan de vragen en/of problemen?

Tabel 1

Thema	Aantal organisaties dat gekozen heeft voor dit thema	Percentage organisaties dat gekozen heeft voor dit thema	Totaal aantal organisaties MET vragen en/of problemen
Andere	49	49%	100
Gezondheid	45	45%	100
Cultuur	41	41%	100
Communicatie	36	36%	100
Wetgeving	36	36%	100
Onderwijs	35	35%	100
Milieu (vb. geluidshinder, geurhinder, vervuiling, ...)	30	30%	100
Demografische Omgeving	30	30%	100
Taal	24	24%	100
Geneeskunde	18	18%	100
Geografische Omgeving	14	14%	100
Techniek	10	10%	100
Bouwkunde	9	9%	100

Op de vraag "Waarover gaan de vragen en/of problemen waarmee u te kampen heeft?" hebben de meeste geënquêteerde Brusselse organisaties (49%) geantwoord dat hun vraag en/of probleem over een "ander" thema gaat dan de thema's die in vraag 5 van de enquête onderscheiden werden. Voor wat betreft de 'andere' thema's, stellen we vast dat het voornamelijk gaat om thema's die tot de categorie van de sociale wetenschappen behoren.

Verder zien we nog dat de thema's "gezondheid", "cultuur", "communicatie", "wetgeving" en "onderwijs" door een behoorlijk aantal organisaties (tussen de 35% en de 45%) aangestipt werden als thema's van maatschappelijke vragen en/of problemen. "Techniek" en "bouwkunde" zijn de twee thema's die het minst vaak aangeduid werden (door respectievelijk 10% en 9%).

1.2.3. Welke initiatieven werden al genomen om de vragen en/of problemen op te lossen?

Tabel 2

Initiatief	Aantal organisaties dat gekozen heeft voor dit initiatief	Percentage organisaties dat gekozen heeft voor dit initiatief	Totaal aantal organisaties MET vragen en/of problemen
1) Raad gevraagd aan experts	64	64%	100
2) Zelf literatuur opgezocht	60	60%	100
3) Zelf enquête / rondvraag / gespreksronde gedaan	57	57%	100
4) Debat georganiseerd	44	44%	100
5) Persconferentie gehouden	31	31%	100
6) Lezing gehouden	30	30%	100
7) Zelf tellingen uitgevoerd	25	25%	100
8) Actiegroep opgericht	23	23%	100
9) Manifestatie / betoging / protestactie opgezet	22	22%	100
10) Raad gevraagd aan een onderzoekinstelling	21	21%	100
11) Klachten overgemaakt aan mijn gemeente die de oorzaak is van het probleem	20	20%	100
12) Petitie gestart	16	16%	100
13) Klachten overgemaakt aan mijn gemeente die NIET de oorzaak is van het probleem, maar wel het probleem kan helpen oplossen	16	16%	100
14) Zelf metingen uitgevoerd	15	15%	100
15) Andere	14	14%	100
16) Gerechtelijke stappen ondernomen	11	11%	100
17) Klachten overgemaakt aan HET bedrijf dat oorzaak is van het probleem	9	9%	100
18) Klachten overgemaakt aan EEN bedrijf dat NIET de oorzaak is van het probleem, maar wel het probleem kan helpen oplossen	8	8%	100
19) Onderzoek laten uitvoeren door een onderzoekinstelling	4	4%	100
20) Geen	4	4%	100
21) Zelf stalen genomen en laten onderzoeken in een labo	3	3%	100

Weinig van de Brusselse geënuquêteerde organisaties (4%) hebben nog niks ondernomen om de maatschappelijke vragen en/of problemen waarmee zij geconfronteerd worden op te lossen.

De twee initiatieven die tot nog toe het meest (door respectievelijk 64% en 60% van de Brusselse organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen) genomen werden zijn "raad gevraagd aan experts" en "zelf literatuur opgezocht". Ook de initiatieven "zelf enquête / rondvraag / gespreksronde gedaan" en "debat georganiseerd" werden al door een ruim aantal Brusselse organisaties genomen, namelijk door respectievelijk 57% en 44%.

De Brusselse organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen waren tot nog toe minder snel geneigd:

"Onderzoek te laten uitvoeren door een onderzoekinstelling" (4%) en

"Zelf stalen te nemen en te laten onderzoeken in een labo" (3%)

1.2.4. Welke initiatieven wil men nog nemen om de vragen en/of problemen op te lossen?

Tabel 3

Initiatief	Aantal organisaties dat gekozen heeft voor dit initiatief	Percentage organisaties dat gekozen heeft voor dit initiatief	Totaal aantal organisaties MET vragen en/of problemen
1) Raad vragen aan een onderzoeksinstelling	49	49%	100
2) Raad vragen aan experts	44	44%	100
3) Zelf literatuur opzoeken	31	31%	100
4) Debat organiseren	31	31%	100
5) Onderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksinstelling	30	30%	100
6) Zelf enquête / rondvraag / gespreksronde doen	25	25%	100
7) Persconferentie organiseren	24	24%	100
8) Lezing houden	22	22%	100
9) Actiegroep oprichten	16	16%	100
10) Zelf tellingen doen	10	10%	100
11) Klachten overmaken aan mijn gemeente die oorzaak is van het probleem	10	10%	100
12) Manifestatie / betoging / protestactie opzetten	10	10%	100
13) Zelf metingen doen	8	8%	100
14) Gerechtelijke stappen ondernemen	7	7%	100
15) Petitie starten	7	7%	100
16) Andere	7	7%	100
17) Klachten overmaken aan HET bedrijf dat oorzaak is van het probleem	6	6%	100
18) Klachten overmaken aan EEN bedrijf dat NIET de oorzaak is van het probleem, maar wel het probleem kan helpen oplossen	4	4%	100
19) Klachten overmaken aan mijn gemeente die NIET de oorzaak is van het probleem	3	3%	100
20) Zelf stalen nemen en laten onderzoeken in een labo	2	2%	100
21) Geen	2	2%	100

We stelden al vast dat het aantal Brusselse organisaties dat nog niks ondernomen heeft om de maatschappelijke vragen en/of problemen op te lossen laag is (4%). Tabel 3 geeft aan dat het aantal Brusselse organisaties dat in de toekomst niks meer wenst te ondernemen nog lager is, namelijk 2%.

De twee initiatieven die in de toekomst nog het meest genomen zullen worden door de Brusselse organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen zijn "raad vragen aan een onderzoeksinstelling" en "raad vragen aan experts". Beide initiatieven worden gepland door respectievelijk 49% en 44% van de organisaties. We merken op dat dit geen initiatieven zijn die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek. Met "raad vragen aan een onderzoeksinstelling" en "raad vragen aan experts" wordt immers verondersteld dat een pasklaar antwoord of een pasklare oplossing gegeven wordt op maatschappelijke vragen en/of problemen en dit op korte termijn. Dit in tegenstelling tot wetenschappelijk onderzoek dat geen pasklare antwoorden of oplossingen kan garanderen en dat werkt op lange termijn.

1.2.5. Initiatieven die te maken hebben met onderzoek.

In Tabel 3 gingen we na welke initiatieven de Brusselse organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen nog wensen te nemen. Hierbij beschouwden we elk initiatief afzonderlijk.

Bekijken we de initiatieven die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek als één geheel², dan zien we in bovenstaande grafiek dat het aantal organisaties dat nog van plan is één of meerdere initiatieven te nemen die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek betrekkelijk groot is. Het gaat namelijk om 51% van de Brusselse verenigingen met maatschappelijke vragen en/of problemen, ongeveer de helft dus.

Tabel 4

Initiatief dat te maken heeft met Wetenschappelijk Onderzoek	Aantal organisaties dat gekozen heeft voor dit initiatief dat te maken heeft met Wet. Ond.	Percentage organisaties dat gekozen heeft voor dit initiatief dat te maken heeft met Wet. Ond.	Totaal aantal organisaties die van plan zijn één of meerdere initiatieven te nemen die te maken hebben met Wet. Ond.
*Onderzoek laten uitvoeren door een onderzoekinstelling	30	58.8%	51
*Zelf enquête / rondvraag / gespreksronde doen	25	49.0%	51
*Zelf tellingen doen	10	19.6%	51
*Zelf metingen doen	8	15.7%	51
*Andere	7	13.7%	51
*Zelf stalen nemen en laten onderzoeken in een labo	2	3.9%	51

Van de 51 Brusselse organisaties die nog van plan zijn één of meerdere initiatieven te nemen die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek, willen 30 verenigingen (oftewel 58.8%) nog "onderzoek laten uitvoeren door een onderzoekinstelling". 25 van die 51 organisaties (oftewel 49%) wil nog "zelf een enquête / rondvraag / gespreksronde doen". Voor wat betreft de initiatieven die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek, zijn dit dan ook de twee initiatieven die in de toekomst nog het meest genomen zullen worden.

² het gaat hier om de volgende initiatieven: "onderzoek laten uitvoeren door een onderzoekinstelling", "zelf enquête / rondvraag / gespreksronde doen", "zelf tellingen doen", "zelf metingen doen", "zelf stalen nemen en laten onderzoeken in een labo"

1.2.6. Waarom heeft men dergelijke vormen van onderzoek nog niet uitgevoerd?

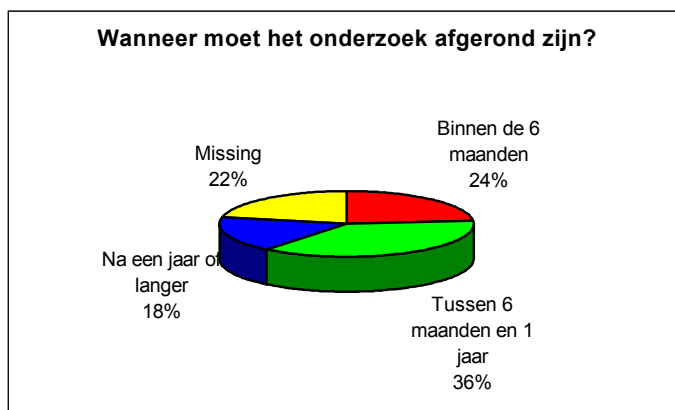
Tabel 5

Reden	Aantal organisaties dat deze reden heeft aangestipt	Percentage organisaties dat deze reden heeft aangestipt	Totaal aantal organisaties die van plan zijn één of meerdere initiatieven te nemen die te maken hebben met Wet. Ond.
1) Onvoldoende financiële middelen om dergelijk onderzoek TE LATEN uitvoeren	36	70.6%	51
2) Geen expertise om zelf het onderzoek uit te voeren	25	49.0%	51
3) Onvoldoende financiële middelen om dergelijk onderzoek ZELF uit te voeren	24	47.1%	51
4) Niet het juiste materiaal om zelf het onderzoek uit te voeren	8	15.7%	51
5) Andere	8	15.7%	51
6) Geen idee van waar ik naartoe moet om het onderzoek te laten uitvoeren	7	13.7%	51
7) Geen ruimte (vb. geen lokaal) om zelf het onderzoek uit te voeren	2	3.9%	51
8) Niet aan gedacht	1	2.0%	51

We weten nu dat ongeveer 1 op 2 organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen van plan is nog (één of meerdere) initiatieven te nemen die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek. In het bijzonder: "onderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksinstituting" en "zelf een enquête / rondvraag / gespreksronde doen".

Tabel 5 geeft een overzicht van de redenen waarom deze organisaties dergelijke vormen van onderzoek tot op heden nog niet hebben uitgevoerd of laten uitvoeren. Slechts 1 organisatie had hier nog "niet aan gedacht". "Het gebrek aan financiële middelen" en "het gebrek aan expertise" zijn de meest vernoemde redenen van waarom dergelijke vormen van onderzoek tot op heden nog niet uitgevoerd werden. Ruim 70% van de Brusselse verenigingen die nog van plan zijn één of meerdere initiatieven te nemen die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek, beweert dit nog niet gedaan te hebben omdat ze over "onvoldoende financiële middelen beschikken om zo een onderzoek TE LATEN uitvoeren". Het percentage Brusselse verenigingen dat beweert "over onvoldoende financiële middelen te beschikken om zo een onderzoek ZELF uit te voeren" ligt iets lager, hoewel toch nog bijna 50% deze reden heeft opgegeven. 47.1% van deze Brusselse verenigingen beweert "niet over de juiste expertise te beschikken".

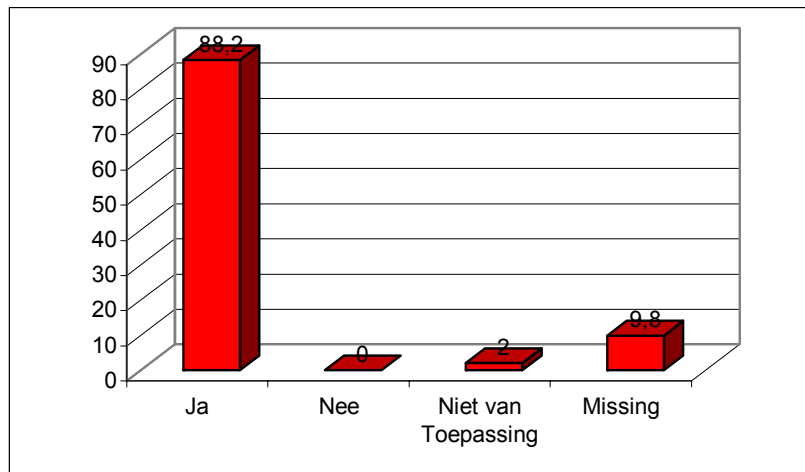
1.2.7. Wanneer moet het onderzoek afgerond zijn?

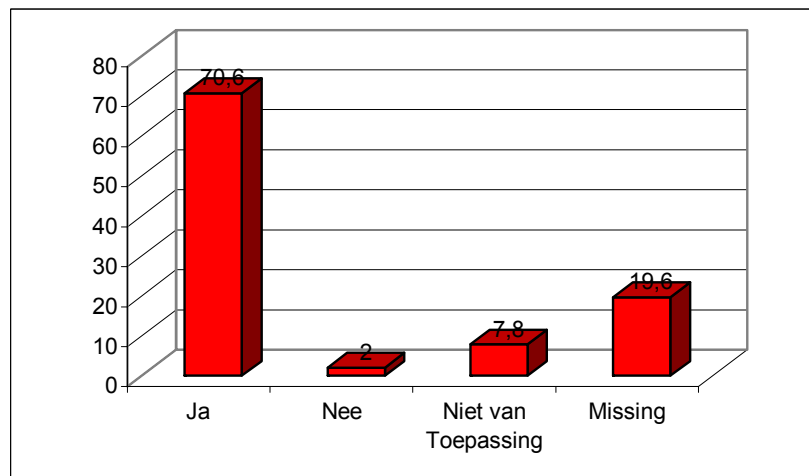
De meeste Brusselse verenigingen (37.3% oftewel 19 van de 51 organisaties) die nog van plan zijn één of meerder initiatieven te nemen die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek, willen de resultaten van het onderzoek "tussen de 6 maanden en 1 jaar".

1.2.8. Medewerking

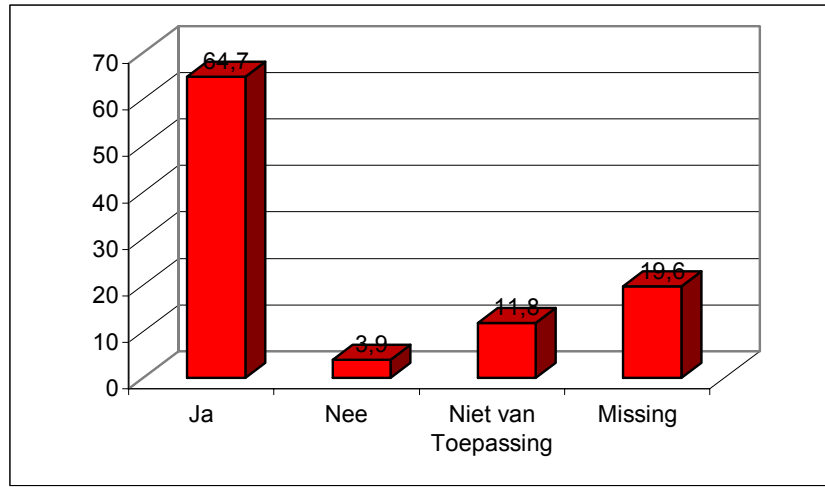
Is de organisatie bereid de student-onderzoeker volledig te briefen over de problematiek (%)?

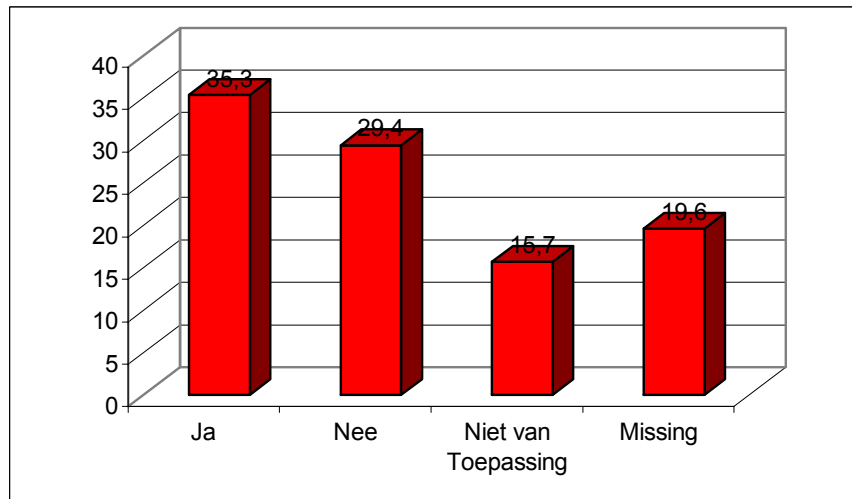
Is de organisatie bereid de student-onderzoeker stage te laten lopen (%)?

Is de organisatie bereid de student onderzoeker minimum 1 dag per week te laten meedraaien?

Is de organisatie bereid de onkosten van de student-onderzoeker te vergoeden?

1.3. Interpretatie en Conclusies

Bij het verwerken van de enquêtes, vertrokken we van de volgende vraag: "Heeft uw vereniging te kampen met (maatschappelijke) vragen en/of problemen die in aanmerking komen voor behandeling door een wetenschapswinkel?" 71.4% van de geënquêteerde Brusselse organisaties heeft hier een bevestigend antwoord op gegeven. De interpretatie van dit cijfer moet echter met de nodige omzichtigheid gebeuren. Tot voor dat de geënquêteerde organisaties deze enquête in handen kregen, hadden de meeste onder hen nog nooit gehoord van een wetenschapswinkel. Enkel op basis van de door ons gegeven informatie over wetenschapswinkels hebben zij hun eigen situatie moeten inschatten. Daarom moeten we rekening houden met het feit dat vele organisaties er misschien nog niet bewust van zijn dat hun vraag en/of probleem in aanmerking kan komen voor behandeling door een wetenschapswinkel. Bovendien kan een organisatie die nu nog geen maatschappelijke vragen en/of problemen heeft, daar in de toekomst wel mee geconfronteerd worden. Naar eventuele vragen in de toekomst werd in deze enquête niet gepeild, omdat voorspellingen vrijwel nooit betrouwbaar zijn. Kortom, hoewel al veel (71.4%) Brusselse organisaties hebben aangegeven dat zij geconfronteerd worden met maatschappelijke vragen en/of problemen, kan dat percentage eigenlijk nog een stuk hoger liggen.

De meeste vragen en/of problemen in Brussel gaan over de thema's "gezondheid", "cultuur", "communicatie", "wetgeving" en "onderwijs" en/of problemen die betrekking hebben op sociale wetenschappen.

Wetenschappelijk onderzoek aan de Wetenschapswinkel Brussel, zal onder toezicht van een promotor, uitgevoerd worden door laatstejaarsstudenten. Vragen over thema's als "communicatie", "cultuur" en "onderwijs" kunnen binnen het kader van een thesis aan de Vrije Universiteit Brussel (waaraan de Wetenschapswinkel Brussel verbonden is) het best behandeld worden door laatstejaarsstudenten uit de Faculteit Letteren & Wijsbegeerte (L&W). Hierbij denk ik in de eerste plaats aan de vakgroepen geschiedenis en communicatiewetenschappen (hoewel ook de andere vakgroepen niet uitgesloten kunnen worden). Daarnaast lijken ook laatstejaarsstudenten van de vakgroep sociologie uit de Faculteit van de Economische, Sociale en Politieke Wetenschappen en Management (ESP) vrij geschikt om dergelijke thema's in thesissen te verwerken. "Onderwijs" is een thema dat ook door laatstejaarsstudenten uit de Faculteit Psychologie en Opvoedkunde (PO) behandeld kan worden. Vragen en/of problemen over "wetgeving" zouden het best behandeld worden door studenten uit de rechten of in samenwerking met de Wetenschapswinkels.

Vragen en/of problemen over thema's als "gezondheid" kunnen aan de VUB het best behandeld worden door studenten uit de Faculteit Geneeskunde en Farmacie (GF) en/of de Faculteit van de Lichamelijke Opvoeding en Kinesitherapie (LK) en/of de Faculteit PO.

De initiatieven die de Brusselse organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen tot nog toe het meest genomen hebben om tot oplossingen te komen, zijn "raad gevraagd aan experts" (64%) en "zelf literatuur opgezocht" (60%). Dit zijn geen initiatieven die rechtstreeks leiden tot wetenschappelijk onderzoek. Dit kunnen we beschouwen als een indicatie van het feit dat de organisaties tot nog toe niet snel geneigd zijn geweest om een stap verder te zetten en over te gaan op wetenschappelijk onderzoek.

Gaan we na welke initiatieven de Brusselse organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen nog van plan zijn te nemen, dan zien we dat de meeste organisaties nog "raad willen vragen aan een onderzoeksinstelling" (49%) en "raad willen vragen aan experts" (44%). Ook dit zijn geen initiatieven die leiden tot wetenschappelijk onderzoek. Niettegenstaande deze vaststelling blijkt toch dat 1 op 2 Brusselse organisaties (51 van de 100) met maatschappelijke vragen en/of problemen nog één initiatief (of meerdere) wil nemen dat te maken heeft met wetenschappelijk onderzoek. Het gaat dan vooral om

"onderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksinstelling" en "zelf enquête / rondvraag / gespreksronde doen". Vooral de eerste vaststelling biedt gunstige perspectieven voor het wetenschapswinkelconcept.

Op de vraag waarom men die initiatieven, die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek, nog niet genomen heeft, zijn "gebrek aan financiële middelen" en "gebrek aan expertise" de meest gegeven verklaringen. Het hoofddoel van de Wetenschapswinkel Brussel is wetenschappelijke kennis tegen een kleine vergoeding ter beschikking te stellen van maatschappelijke non-profit organisaties die moeilijk toegang krijgen tot wetenschappelijke informatie. In principe geeft een wetenschapswinkel dus een oplossing voor zowel het gebrek aan financiële middelen als het gebrek aan expertise. Op dat vlak sluit een wetenschapswinkel dus goed aan bij de noden van de geënquêteerde organisaties.

Op de vraag wanneer zij de resultaten van het onderzoek wensen te krijgen, antwoordden de meeste Brusselse organisaties (37.3%) dat zij dat "tussen de 6 maanden en het jaar" willen hebben. Aangezien thesisstudenten het onderzoek voor hun rekening zullen nemen en men hiervoor moet rekening houden met de academische planning, kan deze verwachting bij de organisaties voor problemen zorgen. Het is dan ook belangrijk dat het cliënteel van een wetenschapswinkel hier van tevoren duidelijk over ingelicht wordt.

Wetenschapswinkels willen beroep doen op de medewerking van het cliënteel. Het is de bedoeling dat de klantengroep zeer nauw betrokken wordt bij het verloop van het onderzoek en daarom ook zoveel mogelijk medewerking verschaft aan de student-onderzoeker. De bereidheid tot die medewerking werd getoetst aan de hand van 4 punten. We stelden vast dat een overgrote meerderheid van de Brusselse organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen bereid is "de student-onderzoeker te brieven over de problematiek" (88.2%), "de student-onderzoeker minimum 1 dag per week te laten meedraaien in de werking van de organisatie opdat hij/zij met vragen zich onmiddellijk tot de juiste persoon kan richten" (70.6%) en "de student-onderzoeker stage te laten lopen binnen de organisatie" (64.7%). Tot het "vergoeden van de onderzoekskosten van de student-onderzoeker" is slechts een kleine minderheid (35.3%) bereid.

Rekening houdend met het feit dat wanneer gewerkt wordt met steekproeven, de resultaten met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden, mogen we, op basis van deze enquête, toch besluiten dat er bij de Brusselse non-profit organisaties een behoefte is aan wetenschapswinkels.

2. Behoeftte aan wetenschapswinkels in het Brussels Hoofdstedelijk gewest vergeleken met de behoeftte aan wetenschapswinkels in Vlaanderen?

Aan de hand van de eindverhandeling³ werd het voorbije academiejaar (2002-2003) onderzocht of Vlaamse non-profit organisaties behoeftte hebben aan wetenschapswinkels. Het behoeftteonderzoek in Brussel, ligt als het ware in het verlengde van deze eindverhandeling. Voor het behoeftteonderzoek in Vlaanderen werden 3.297 organisaties gecontacteerd. Hiervan hebben 586 organisaties de enquête ingevuld teruggestuurd. Dat maakt dat we voor Vlaanderen een responsgraad van om en bij de 18% hebben. De meeste antwoorden zijn afkomstig van organisaties uit Antwerpen (144) en Oost-Vlaanderen (109), gevolgd door Vlaams-Brabant (106), West-Vlaanderen (85) en Limburg (73).

In het onderzoek voor Vlaanderen werden de zelfde punten geanalyseerd als in deel '1.2. Verwerking' van het behoeftteonderzoek voor Brussel. Vergelijken we de resultaten met mekaar, dan mogen we stellen dat we in Brussel tot grotendeels gelijkaardige bevindingen komen als in Vlaanderen. Een opmerkelijk verschil tussen beiden onderzoeken is dat in Vlaanderen het aantal organisaties met maatschappelijke vragen en/of bevindingen een stuk lager is dan in Brussel. In Vlaanderen ligt dat percentage op 44.2%, in Brussel op 71.4%.

Voor wat betreft de thema's van maatschappelijke vragen en/of problemen komen we in Brussel tot exact dezelfde conclusies als in Vlaanderen. In beide onderzoeken waren de meest frequent (door meer dan 30%) genoemde thema's "gezondheid", "cultuur", "communicatie" en "onderwijs". Omwille van de tweetaligheid waarmee we in Brussel rekening moeten houden, werden bij de vraag 'Waarover gaan de vragen en/of problemen waarmee u te kampen heeft?' de thema's "wetgeving" en "taal" toegevoegd aan de enquête voor Brussel. "Wetgeving" is een thema dat in Brussel eveneens frequent (door 36%) genoemd werd, het aantal Brusselse organisaties dat vragen heeft die te maken hebben met "taal" is echter iets lager (24.7%).

Vergelijken we, tussen Brussel en Vlaanderen, de antwoorden op de vraag 'Welke initiatieven werden al genomen om de vragen en/of problemen op te lossen?' dan doen we in beide onderzoeken dezelfde vaststellingen. De tot nog toe meest genomen initiatieven in Vlaanderen en Brussel zijn:

"zelf literatuur opgezocht" en
"raad gevraagd en experts"

De tot nog toe minst genomen initiatieven in Vlaanderen en Brussel zijn:

"onderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksinstelling" en
"zelf stalen genomen en laten onderzoeken in een labo"

Gaan we in Brussel en in Vlaanderen na welke initiatieven men nog WEL nog zal nemen om de vragen en/of problemen op te lossen, dan komen we nogmaals te dezelfde conclusies.

"raad vragen aan een onderzoeksinstelling" en
"raad vragen aan experts"

Zowel in Brussel als in Vlaanderen is gebleken dat het aantal organisaties dat nog van plan is één of meerdere initiatieven te nemen die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek vrij groot is. In Brussel gaat het om 51% van de organisaties met maatschappelijke vragen en/of problemen, in Vlaanderen om 50.2%. Zowel in Brussel als in Vlaanderen gaat het in de eerste plaats om de initiatieven "onderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksinstelling" en "zelf enquête / rondvraag / gespreksronde doen".

³ zie voetnoot 1

De meest vernoemde redenen waarom de organisaties die initiatieven die te maken hebben met wetenschappelijk onderzoek nog niet genomen hebben, zijn zowel in Brussel als in Vlaanderen "het gebrek aan financiële middelen" en "het gebrek aan expertise".

Op de vraag '*Wanneer moet het onderzoek afgerond zijn?*' merken we een belangrijk verschil in antwoorden op tussen Brussel en Vlaanderen. In Brussel willen de meeste organisaties (37.3%) de resultaten van het onderzoek "tussen de 6 maanden en 1 jaar". In Vlaanderen daarentegen kunnen de meeste organisaties (36.9%) wachten tot "na een jaar of langer". De verwachtingen van Vlaanderen sluiten met andere woorden beter aan bij het wetenschapswinkelconcept. In de WetenschapsWinkel Brussel zal het onderzoek immers voornamelijk uitgevoerd worden door thesisstudenten. Zij krijgen hiervoor één schooljaar de tijd, waardoor de organisaties die onderzoek laten uitvoeren door de winkel gemiddeld een jaar zullen moeten wachten op de resultaten van het onderzoek.

Voor wat betreft de bereidheid tot *medewerking* zien we dat die zowel in Brussel als in Vlaanderen groot is. Enkel tot het vergoeden van de onderzoekskosten van de student-onderzoeker is men zowel in Brussel als in Vlaanderen een stuk minder bereid.

3. Ontwikkelingen van het concept 'Wetenschapswinkel' binnen en buiten de Europese Unie: factoren die de ontwikkelingen kunnen ondermijnen

3.1. Conclusies uit de cases binnen en buiten de Europese Unie.

3.1.1. Cliënten

Wetenschapswinkels leveren onderzoek op vraag en op maat van de bevolking. Dat er in de samenleving (een latente) behoefte moet zijn aan wetenschappelijke ondersteuning spreekt dan ook voor zich. Belangrijk is wel dat deze behoefte (en de vraag naar wetenschappelijke ondersteuning) overeenkomt met het potentieel aanbod. In Frankrijk en Australië bijvoorbeeld hadden de meeste burgers hoge verwachtingen van de wetenschap. De meeste cliënten verwachtten, op korte termijn, concrete antwoorden te krijgen op hun multidisciplinaire vragen. Wanneer de praktijk echter anders bleek uit te draaien, verloren deze cliënten al snel hun interesse.

In Nederland, de bakermat van het wetenschapswinkelconcept, bestaat het cliënteel in de meeste gevallen uit collectiviteiten zoals NGO's, milieuorganisaties, vakbonden, buurtcomités, vrouwengroepen, enz. In Frankrijk en Australië daarentegen waren respectievelijk 50% en 43% van de vragen afkomstig van individuen. (In tegenstelling tot de Nederlandse winkels waren de Franse 'Boutiques des Sciences' niet georganiseerd rond bepaalde sociale thema's zoals bijvoorbeeld milieuproblematiek). Dit leidt tot verbrokkeling en heeft weinig maatschappelijke en wetenschappelijke impact. Een ander gevaar voor wetenschapswinkels is dat niet alle potentiële cliënten op de hoogte zijn van het wetenschappelijke in hun probleem. Dit was onder andere het geval in Frankrijk. Dit toont het belang aan van PR en het werken aan een publiek bewustzijn over wetenschap. Cliënten kunnen actief benaderd worden en bewust gemaakt worden van de potentiële waarde van wetenschappelijke ondersteuning voor hun problemen.

Cliënten van wetenschapswinkels kunnen mee zetelen in adviesraden van wetenschapswinkels. Vooral tijdens de opstartperiode kan dit andere actoren overtuigen van het nut van wetenschapswinkels. Dit is bijvoorbeeld in Nederland het geval geweest. In Frankrijk was er geen bredere participatie van cliënten in adviesraden. Deze cliënten waren over het algemeen niet geïnteresseerd in wetenschapswinkels als dusdanig. De medewerkers van de 'Wisenet wetenschapswinkel' in Australië hebben het zich vaak beklagd dat zij geen adviesraad hadden opgericht met daarin leden van verschillende sociale organisaties. Dit zou de contacten met de burgerlijke samenleving versterkt kunnen hebben. In de Verenigde Staten bestaan een behoorlijk aantal CBR-centra⁴, die min of meer gelijkaardig zijn aan wetenschapswinkels. Een belangrijk verschil echter is dat in deze centra de vertegenwoordiging van de samenleving in de bestuursraden van de centra nog veel groter is dan het geval is bij de Nederlandse winkels, en dat werkt wonderwel.⁵

3.1.2. Wetenschappers

Cruciaal voor het succes van een wetenschapswinkel is dat er voldoende aanbod is aan onderzoekscapaciteit om de vragen van organisaties uit de samenleving te beantwoorden. De enige wetenschapswinkel in Nederland die niet verbonden was aan een universiteit, in de provincie Zeeland, heeft dan ook niet kunnen overleven en heeft haar activiteiten moeten overdragen aan de wetenschapswinkel van de Universiteit van Rotterdam. Ook de Wisenet wetenschapswinkel in Australië heeft hieronder geleden. Voldoende academici wilden er samenwerken met de winkel, maar zij werden beperkt

⁴ CBR-centra = Community Based Research - centra

⁵ MULDER (H.A.J.), AUF DER HEYDE (T.), GOFFER (R.) en TEODOSIU (C.). *SCIPAS Report no. 2: Success and Failure in Starting Science Shops*. Groningen, Chemiewinkel Groningen, juli 2001

door de tijd en door disciplinaire grenzen. De onderzoekers konden niet veel tijd besteden aan wetenschapswinkelprojecten omdat zij zelf onder grote druk stonden om te publiceren. Dit was immers voor hen de enige manier om aan geld te geraken voor hun eigen onderzoeksprojecten. Daarnaast maakte de multidisciplinaire aard van de vragen het niet gemakkelijk om die onderzoeken onder te brengen in één gespecialiseerd vakgebied.

Indien er onvoldoende financiële middelen zijn om een onafhankelijk onderzoeksinstituut op te richten, is het belangrijk dat wetenschapswinkels geïntegreerd worden in bestaande onderzoeks- en onderwijsactiviteiten. Dit hoeft niet te betekenen dat er daarom onmiddellijk geïnvesteerd moet worden, maar dit veronderstelt eerder een wijziging in onderzoeks- en onderwijsthema's en in methodologieën. Uit de cases is gebleken dat het aanbod aan wetenschappelijke capaciteit toeneemt naarmate studenten wetenschapswinkelprojecten kunnen uitvoeren binnen het kader van hun curriculum. Dit was de basis voor de Nederlandse winkels. Het grootste probleem in Brno, Tsjechië daarentegen was dat wetenschapswinkelprojecten niet pasten binnen de studentencurricula. Deze waren niet flexibel. De universiteiten in Brno waren nog niet bekend met projecteducatie en/of maatschappelijk georiënteerd onderwijs en met een aangepast puntensysteem gebaseerd op credits. In Roemenië werden dan weer strategieën uitgedacht opdat studenten wel binnen hun curriculum konden deelnemen aan wetenschapswinkelprojecten. In dergelijke situaties kunnen wetenschapswinkelprojecten geïncorporeerd worden in bestaande vakken, stageperiodes of in diploma of postuniversitaire projecten. Nieuwe vakken of projecten starten, neemt meer tijd in beslag omdat die dan officieel erkend moeten worden door onderwijsdepartementen. Het is belangrijk dat projecteducatie of 'problem-based' leren als nuttig aanzien worden in de opleiding van een student. In een mono-disciplinaire, academische omgeving is het zeer moeilijk om studenten te integreren in wetenschapswinkelprojecten.

Studenten kunnen ook als vrijwilligers aangetrokken worden door wetenschapswinkels. Dit was onder andere het geval in Roemenië. Multidisciplinariteit van projecten en toegepast onderzoek trokken vele studenten aan. In het begin van de jaren zeventig waren de student-onderzoekers in Nederland ook allemaal vrijwilligers omdat hun studentencurricula dit toestond. Rekenen op vrijwilligers in Nederland wordt steeds moeilijker door het strakker worden van de curricula, de strenge regels voor wat betreft prestatiebeurzen en de recente terugloop van het aantal studenten aan de Nederlandse universiteiten.

Commercialisering heeft een negatieve invloed op het aanbod aan kennis dat gebruikt kan worden voor wetenschapswinkelwerk. Dat deel van de samenleving waarop wetenschapswinkels zich richten is per definitie non-commercieel (non-profit). In een tijdperk waarin elk uur onderzoek betaald dient te worden, hebben wetenschapswinkelprojecten weinig kans op overleven. Ook wanneer bedrijven meer en meer studenten gaan betalen om hun thesis op aanvraag van het bedrijf te maken, gaan steeds minder studenten kiezen voor een wetenschapswinkelproject.⁶

3.1.3. Hosts

Wetenschapswinkels kunnen op verschillende manieren georganiseerd worden: verbonden aan een universiteit of een bestaande NGO of als een onafhankelijke NGO. De Wetenschapswinkel Brussel is verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel.

Universiteiten kunnen goede hosts zijn voor wetenschapswinkels omdat zij een zekere status hebben binnen de samenleving. Zij hebben de reputatie van onafhankelijke, objectieve reservoirs van kennis te zijn. Bovendien beschikken zij over een ruim aantal

⁶ MULDER, AUF DER HEYDE, GOFFER en TEODOSIU. *Op. Cit.*, p. 67

studenten en wetenschappers. Meestal is er geld beschikbaar wanneer wetenschapswinkelwerk geïncorporeerd wordt in de dagelijkse werking van de universiteit. Bijkomende fondsen zijn moeilijker te verkrijgen omdat wetenschappelijke fondsen zich meestal beperken tot bepaalde projecten. De werkingskosten worden hier dus niet mee gedekt. Bovendien worden projecten meestal beoordeeld op wetenschappelijke voorwaarden. Budgettaire beperkingen en commercialisering aan universiteiten vormen grote bedreigingen voor wetenschapswinkels. Of het nu gaat om een centrale wetenschapswinkel of een winkel verbonden aan een bepaalde faculteit of een bepaald departement, heeft geen invloed op het succes van het winkel. Een dergelijke keuze is enkel afhankelijk van lokale omstandigheden.⁷

3.1.4. Personeel

Wetenschapswinkelpersoneel zou vele communicatieve vaardigheden moeten hebben en een overzicht over het wetenschappelijke terrein. Daarnaast moet hij/zij interesse hebben in of ervaring hebben met werken met groepen uit de samenleving en met wetenschappers en onderzoekers.⁸

Wetenschapswinkels zijn kleine organisaties. Dit maakt hen zeer kwetsbaar voor personeelwissels. Het hebben van meerdere personeelsleden, geschreven handleidingen en een goed netwerk in een wetenschapswinkel vermindert de risico's die gepaard gaan met personeelwissels.

Het personeel van een wetenschapswinkel moet vaak meerdere taken tegelijk vervullen: meewerken aan projecten en tegelijk budgetten verzamelen. In een aantal gevallen is dit onmogelijk gebleken en moest er een keuze gemaakt worden: ofwel meewerken aan projecten, ofwel zorgen voor budgetten. Niet de tijd hebben om beide taken te combineren kan leiden tot het falen van een wetenschapswinkelinitiatief. Dit is het geval geweest in Frankrijk en Australië en in mindere mate in Tsjechië.⁹

⁷ Ibidem, p. 68

⁸ DE BOK (C.) *Scipas report no. 3: Training programmes for science shops*. Utrecht, Biologiewinkel Utrecht, juli 2001

⁹ MULDER, AUF DER HEYDE, GOFFER en TEODOSIU. *Op. Cit.*, p. 68

3.2. Aanbevelingen voor Brussel

3.2.1. Cliënteel

Dat er behoefte is aan wetenschapswinkels in Brussel werd eerder in dit rapport al aangetoond. Op basis van de situaties in andere landen, kunnen we een aantal aanbevelingen doen voor Brussel. Het is belangrijk dat in, naar de klantengroepen toe een goede PR wordt uitgewerkt. Op die manier kunnen potentiële klantengroepen op de hoogte gebracht worden van het wetenschappelijke van hun probleem. Via een goede PR kunnen bovendien onrealistische verwachtingen over wetenschap bij de cliënten voorkomen worden.

3.2.2. Wetenschappers en Host (VUB)

Cruciaal voor het succes van een wetenschapswinkel is dat er voldoende aanbod is aan onderzoekscapaciteit om de vragen van organisaties uit de samenleving te beantwoorden. Door te werken met studenten kan dat aanbod aan onderzoekscapaciteit aanzienlijk verhoogd worden. Dit is in Brussel het geval. De WetenschapsWinkel Brussel is immers verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel. De winkel zou er geïntegreerd moeten worden in de bestaande onderzoeks- en onderwijsactiviteiten. Het academisch personeel moet de kans krijgen mee te werken aan wetenschapswinkelprojecten en studenten en wetenschappers moeten kunnen werken in een multi-disciplinaire setting.

3.2.3. Personeel

Het is belangrijk dat personeelsleden (de bemiddelaars) van de WetenschapsWinkel Brussel beschikken over communicatieve vaardigheden, een overzicht hebben van het wetenschappelijk terrein en interesse hebben in of ervaring hebben met werken met groepen uit de samenleving en met wetenschappers en onderzoekers. Het risico van eventuele personeelwissels kan ook bij ons ingedijkt worden door te werken met meerdere personeelsleden en geschreven handleidingen.

3.2.4. Bibliografie

DE BOK (C.). *SCIPAS report no. 3: Training programmes for science shops*. Utrecht, Biologiewinkel Utrecht, juli 2001

DONDERS (E.). *Wetenschapswinkels worden opgericht in Vlaanderen: Hebben Vlaamse non-profit organisaties behoefte aan wetenschapswinkels en garandeert een dergelijke behoefte het welslagen van een wetenschapswinkelconcept?* Licentiaatsverhandeling, VUB, 2003

MULDER (H.A.J.), AUF DER HEYDE (T.), GOFFER (R.) en TEODOSIU (C.). *SCIPAS report no. 3: Training programmes for science shops*. Utrecht, Biologiewinkel Utrecht, juli 2001

Bijlage 1: Nederlandstalige versie van de enquête

Enquête

1) Welke soort vereniging vertegenwoordigt u?

☐ Vereniging voor ouderen ☐ Vereniging voor gehandicapten ☐ Vereniging voor etnische minderheden ☐ Patiëntenorganisatie ☐ Sportvereniging ☐ Cultuurvereniging ☐ Milieuorganisatie ☐ Buurtvereniging / Wijkorganisatie ☐ Welzijnsinstelling ☐ Overheidsinstantie ☐ Vereniging voor jongeren ☐ Vereniging voor gezinnen ☐ Vrouwenvereniging ☐ Vakbond ☐ Andere:
--

2) Wat is de naam van uw vereniging?

.....

3) Wat is het werkterrein van uw vereniging?

☐ Brussels Hoofdstedelijk Gewest ☐ Vlaams Gewest ☐ Waals Gewest ☐ Nationaal ☐ Internationaal

Wetenschapswinkels zijn organisaties, verbonden aan universiteiten, die wetenschappelijke kennis ter beschikking stellen van (maatschappelijke) verenigingen die zelf niet over de middelen beschikken om wetenschappelijk onderzoek uit te (laten) voeren.

4) Heeft uw vereniging te kampen met (maatschappelijke) vragen en/of problemen die in aanmerking komen voor behandeling door een wetenschapswinkel?

☐ Ja ☐ Nee (ga verder naar 11)

5) Waarover gaan de vragen en/of problemen waarmee u te kampen heeft? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Milieu (vb. geluidshinder, geurhinder, vervuiling, ...) ☐ Gezondheid ☐ Geneeskunde ☐ Cultuur ☐ Geografische Omgeving ☐ Demografische Omgeving ☐ Onderwijs ☐ Techniek ☐ Bouwkunde ☐ Taal ☐ Communicatie ☐ Wetgeving ☐ Andere:.....
--

6) Welke initiatieven werden reeds genomen om uw vragen en/of problemen aan te kaarten of op te lossen ? (meerdere antwoorden mogelijk)

- A) Geen
- B) Petitie gestart
- C) Manifestatie / Betoging / Protestactie opgezet
- D) Actiegroep opgericht
- E) Gerechtelijke stappen ondernomen
- F) Debat georganiseerd
- G) Persconferentie georganiseerd
- H) Lezing gehouden
- I) Klachten overgemaakt aan mijn gemeente die de oorzaak is van het probleem
- J) Klachten overgemaakt aan mijn gemeente die NIET de oorzaak is van het probleem, maar wel het probleem kan helpen oplossen
- K) Klachten overgemaakt aan HET bedrijf dat oorzaak is van het probleem
- L) Klachten overgemaakt aan EEN bedrijf dat NIET de oorzaak is van het probleem, maar wel het probleem kan helpen oplossen
- M) Zelf literatuur opgezocht
- N) Raad gevraagd aan experts
- O) Raad gevraagd aan een onderzoeksinstelling
- P) Zelf enquête / rondvraag / gespreksronde gedaan
- Q) Zelf tellingen uitgevoerd
- R) Zelf metingen uitgevoerd
- S) Zelf stalen genomen en laten onderzoeken in een labo
- T) Onderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksinstelling
- U) Andere:

7) Welke initiatieven wenst u nog te nemen om uw vragen en/of problemen aan te kaarten of op te lossen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- A) Geen
- B) Petitie starten
- C) Manifestatie / Betoging / Protestactie opzetten
- D) Actiegroep oprichten
- E) Gerechtelijke stappen ondernemen
- F) Debat organiseren
- G) Persconferentie organiseren
- H) Lezing houden
- I) Klachten overmaken aan mijn gemeente die de oorzaak is van het probleem
- J) Klachten overmaken aan mijn gemeente die NIET de oorzaak is van het probleem, maar wel het probleem kan helpen oplossen
- K) Klachten overmaken aan HET bedrijf dat oorzaak is van het probleem
- L) Klachten overmaken aan HET bedrijf dat NIET de oorzaak is van het probleem, maar wel het probleem kan helpen oplossen
- M) Zelf literatuur opzoeken
- N) Raad vragen aan experts
- O) Raad vragen aan een onderzoeksinstelling

Indien u ENKEL gekozen heeft uit bovenstaande antwoordmogelijkheden, verder gaan naar 11.

- P) Zelf enquête / rondvraag / gespreksronde doen
- Q) Zelf tellingen doen
- R) Zelf metingen doen
- S) Zelf stalen nemen en laten onderzoeken in een labo
- T) Onderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksinstelling
- U) Andere:

Indien in uw selectie van antwoorden OOK of ENKEL gekozen werd voor één of meerdere antwoorden uit de keuzemogelijkheden P tot en met U, verder gaan met vraag 8.

8) Waarom heeft u dergelijke vormen van onderzoek (7P tot en met 7U) nog niet uitgevoerd / laten uitvoeren? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Niet aan gedacht
☐ Geen idee van waar ik naartoe moet om het onderzoek te laten uitvoeren
☐ Onvoldoende financiële middelen om dergelijk onderzoek TE LATEN uitvoeren
☐ Onvoldoende financiële middelen om dergelijk onderzoek ZELF uit te voeren
☐ Geen expertise om zelf het onderzoek uit te voeren
☐ Geen ruimte (vb. geen lokaal) om zelf het onderzoek uit te voeren
☐ Niet het juiste materiaal om zelf het onderzoek uit te voeren
☐ Andere:

9) Wanneer zou het onderzoek naar uw vragen en/of problemen afgerond moeten zijn?

☐ Binnen de 6 maanden
☐ Tussen 6 maanden en 1 jaar
☐ Na een jaar of langer

**10) Zou de organisatie bereid zijn, bij het wetenschappelijk onderzoek, haar volledige medewerking te verschaffen door:
(Bij elke vraag een keuze maken uit de antwoordmogelijkheden 'Ja', 'Nee' of 'Niet van Toepassing'.)**

- De student volledig te briefen over de problematiek	☐ Ja	☐ Nee	☐ Nvt
- De student-onderzoeker minimum 1 dag per week, ter plekke, in de werking van de organisatie te laten meedraaien zodat de student-onderzoeker met vragen zich onmiddellijk tot de juiste persoon kan richten	☐ Ja	☐ Nee	☐ Nvt
- De student-onderzoeker stage te laten lopen binnen de organisatie	☐ Ja	☐ Nee	☐ Nvt
- De onderzoekskosten (vb. aanmaak rapport, onkosten onderzoeker) van de student-onderzoeker te vergoeden	☐ Ja	☐ Nee	☐ Nvt

11) Contactgegevens

Enkel invullen indien wij u mogen contacteren voor verder informatie:

Naam contactpersoon:
Straat + nr:
.....
Postcode:
Gemeente:
.....
Telefoon:
Fax:
E-mail:
Website:
Eventuele opmerkingen:
.....
.....

Uw privacy wordt door ons gewaarborgd. De informatie in deze enquête, en in het bijzonder uw persoonlijke gegevens, zal niet gebruikt worden voor commerciële doeleinden, noch worden doorgegeven aan derden.

Bijlage 2: Franstalige versie van de enquête

Questionnaire

1) Quel type d'association représentez-vous?

- Association pour personnes âgées
- Association pour handicapés
- Association pour minorités ethniques
- Organisation de patients
- Association sportive
- Association culturelle
- Organisation de protection de l'environnement
- Association de quartier
- Institution de bienfaisance
- Instance publique
- Association de jeunes
- Association pour les ménage
- Association de femmes
- Syndicat
- Autre:

2) Comment s'appelle votre association?

.....

3) Où exercez-vous vos activités?

- Région Bruxelles - Capitale
- Région Flamande
- Région Wallonne
- National
- International

Une Boutique des sciences est un organisme lié à une université, qui a pour mission de mettre à disposition d'organisations (sociales) des connaissances scientifiques, lorsque ces organisations n'ont pas les ressources nécessaires pour (faire) effectuer des recherches scientifiques.

4) Votre association rencontre-t-elle des questions et/ou problèmes (sociaux) qui seraient du ressort d'une Boutique des sciences?

- Oui
- Non (poursuivre en 11)

5) Les questions et/ou problèmes que vous rencontrez concernent quels sujets? (vous pouvez cocher plusieurs réponses)

- Environnement (p.ex. nuisances sonores, emanations malodorantes, pollution, ...)
- Santé
- Médecine
- Culture
- Environnement géographique
- Environnement démographique
- Enseignement
- Technique
- Construction
- Langue
- Communication
- Législation
- Autre:

6) Quelles initiatives ont-elles déjà été prises pour prendre en charge vos questions et/ou problèmes ou pour les résoudre? (vous pouvez cocher plusieurs réponses)

- A) Aucune
- B) Lancé une pétition
- C) Monté une manifestation / démonstration / action de protestation
- D) Créé un groupe d'action
- E) Entrepris des démarches judiciaires
- F) Organisé un débat
- G) Organisé une conférence de presse
- H) Organisé une conférence
- I) Transmis des réclamations à la commune qui est la cause du problème
- J) Transmis des réclamations à la commune qui n'est PAS la cause du problème, mais qui peut aider à le résoudre
- K) Transmis des réclamations à L'ENTREPRISE qui est la cause du problème
- L) Transmis des réclamations à UNE ENTREPRISE qui n'est pas la cause du problème mais qui peut aider à le résoudre.
- M) Effectué nous-mêmes des recherches de littérature
- N) Demandé conseil aux experts
- O) Demandé conseil à un organisme de recherche
- P) Effectué nous-mêmes une enquête / un tour de table / des entretiens
- Q) Effectué nous-mêmes des comptages
- R) Effectué nous-mêmes des mesures
- S) Effectué nous-mêmes des sondages et les faire analyser en laboratoire
- T) Commandé une enquête auprès d'un organisme de recherche
- U) Autre:.....

7) Quelles autres initiatives souhaitez-vous prendre pour traiter ou résoudre vos questions et/ou problèmes ? (vous pouvez cocher plusieurs réponses)

- A) Aucune
- B) Lancer une pétition
- C) Monter une manifestation / démonstration / action de protestation
- D) Créer un groupe d'action
- E) Entreprendre des démarches judiciaires
- F) Organiser un débat
- G) Organiser une conférence de presse
- H) Organiser une conférence
- I) Transmettre des réclamations à la commune qui est la cause du problème
- J) Transmettre des réclamations à la commune qui n'est PAS la cause du problème, mais qui peut aider à le résoudre
- K) Transmettre des réclamations à L'ENTREPRISE qui est la cause du problème
- L) Transmettre des réclamations à UNE ENTREPRISE qui n'est pas la cause du problème mais qui peut aider à le résoudre
- M) Effectuer nous-mêmes des recherches de littérature
- N) Demander conseil aux experts
- O) Demander conseil à un organisme de recherche

Si vous avez coché UNIQUEMENT des réponses du tableau ci-dessus, poursuivre en 11.

- P) Effectuer nous-mêmes une enquête / un tour de table / des entretiens
- Q) Effectuer nous-mêmes des comptages
- R) Effectuer nous-mêmes des mesures
- S) Effectuer nous-mêmes des sondages et les faire analyser en laboratoire
- T) Commander une enquête auprès d'un organisme de recherche
- U) Autre:

Si vous avez coché AUSSI ou UNIQUEMENT des réponses dans le tableau de P à U, poursuivre en 8.

8) Pourquoi n'avez-vous pas encore effectué / fait effectuer ces types de recherches (7P à 7U compris) (vous pouvez cocher plusieurs réponses)

☐ Nous n'y avons pas pensé ☐ Nous ne savons pas à qui nous adresser pour ce type de recherche ☐ Nous ne disposons pas des ressources financières pour FAIRE effectuer ce type de recherche ☐ Nous ne disposons pas des ressources financières pour effectuer NOUS-MÊMES ce type de recherche ☐ Nous ne disposons pas du savoir-faire pour effectuer nous-mêmes ce type de recherches ☐ Nous ne disposons pas de l'espace nécessaire (p.ex. pas de local) pour effectuer nous-mêmes ce type de recherches ☐ Nous ne disposons pas des matériaux nécessaires pour effectuer nous-mêmes ce type de recherches ☐ Autre :

9) Dans quel délai la recherche concernant vos questions et/ou problèmes devrait-elle être terminée ?

☐ 6 mois ☐ Entre 16 mois et 1 an ☐ Un an ou plus

10) Au cas où une étude scientifique serait réalisée, votre organisation serait-elle prête à collaborer pleinement : (pour chaque question, choisir « Oui » ou « Non » ou « Non applicable (NA) »)

- en briefant complètement l'étudiant-chercheur sur la problématique	☐ Oui	☐ Non	☐ NA
- en impliquant concrètement l'étudiant-chercheur, sur place, durant au moins 1 jour par semaine, dans le fonctionnement de l'organisation pour lui permettre d'adresser directement ses questions à la personne appropriée	☐ Oui	☐ Non	☐ NA
- en permettant à l'étudiant-chercheur d'effectuer un stage au sein de l'organisation	☐ Oui	☐ Non	☐ NA
- en remboursant à l'étudiant-chercheur ses frais de recherche (p.ex. rédaction du rapport, dépenses)	☐ Oui	☐ Non	☐ NA

11) Comment vous contacter

Ne compléter que si vous nous autorisez à vous contacter pour des informations complémentaires

Nom interlocuteur:.....
Rue + n°:.....
Code postal:
Localité:
Téléphone:
Fax :
E-mail :
Url :
Remarques:

Nous garantissons le respect de la vie privée. Aucune information récoltée dans le cadre de la présente enquête, en particulier les informations personnelles, ne pourra être employée à des fins commerciales ni être transmise à des tiers.